

A csupasz lábú farkas

(Számi mese)¹

Volt egyszer egy derék ifjú, aki sosem ivott pálinkát és sosem pazarolt el semmit, de nagyon szerencsétlen volt, s ha időnként keresett is valamit, nem lehetett tudni, hová lett.

Egyszer elindult egy folyóhoz horgászni. Ahogy mendegélt, szembejött vele egy öregember, és azt kérdezte: „Hová mész?” A fiú elmesélte, hogy merre tart. Akkor az öreg így szólt: „Adok neked egy horgot, de bármit is fogsz vele, ne nézd meg, amíg három dolgot ki nem fogtál.” Az öreg azt is megmondta neki, hogy hol horgásszon, és hozzátette: „Amit fogsz, azt darabold fel apróra, és dobd vissza ugyanabba a lékbe!” A fiú elment a lékhez, és horgászni kezdett. Amint ott horgászott, egyszer csak valami a horgára akadt, de ő nem nézte meg, amíg három dolgot ki nem fogott. Amikor aztán megnézte, egy-egy csontot látott egy emberi koponyából, egy karból és egy lábból. Feldarabolta őket apróra, s visszadobta ugyanabba a lékbe, amelyikből kifogta őket. Ahogy tovább horgászott, egy lány akadt a horogra, és olyan szép volt, hogy minden egyes csontja ragyogott a bőre alatt. A fiú elvette feleségül.

A lány zsebkendőket szőtt, amiket a férje eladott a városban, így éldegéltek. Amikor a király fia felfigyelt arra, hogy milyen szép és ügyes a fiú felesége, saját feleségének akarta, s a fiú életére tört. A király hívatta a fiút: „Hozzál nekem egy olyan farkast, amelyiknek nincsen szőr a lábán!” A fiú elszorodott, és bánatosan tért haza a feleségéhez. A felesége azt kérdezte tőle: „Miért vagy ilyen szomorú?” A fiú azt felelte: „A király megparancsolta, hogy szerezzek egy olyan farkast, amelyiknek nincsen szőr a lábán.” Azt mondta a felesége: „Menj el ahhoz a lékhez, amelyikből engem kihúztál, ott találsz majd egy ilyen farkast.”

A fiú útnak indult két férfival. A léknél meg is találta a csupasz lábú farkast. Azt mondja a farkas: „Nem kártyázunk?” Akkor aztán elkezdtek játszani, és a farkas nyert. Azt mondja a farkas a feleségének: „Tégy fel egy kost a fazékba!” Akkor a farkas felesége megragadta az egyik ifjút, és megfőzte. A farkas megkínálta a másik két férfit is, de azok nem ettek.

Akkor ismét szólt a farkas: „Játsszunk tovább!” Azok ketten nem akartak, de így szólt a farkas: „Ha nem akartok, akkor megeszlek titeket.” Játszaniuk kellett hát, a farkas megint nyert, és azt mondta a feleségének: „Tégy fel egy kost a fazékba!” Akkor a farkas felesége fogta a másik férfit, és megfőzte. Miután a farkas és a felesége ettek, azt mondja a farkas a fiúnak: „Na most mi ketten fogunk játszani.” A fiúnak játszania kellett, és vesztett. Akkor így szólt a farkas a feleségéhez: „Tégy fel megint egy kost a fazékba!” Akkor a fiú elsírta magát, a farkas felesége pedig fenni kezdte a kését. A fiú fogta a zsebkendőjét és elkezdte letörölni a könnyeit, de akkor a farkas meglátta a lánya nevét a kendőn, és azt mondta a feleségének: „Végül is nem ölheted meg a vejünket!” Akkor

¹ A Napkút Kiadó Világscirkuszok sorozatának év végére várható (számi) kötetéből

a farkas megkérdezte a fiút, hogy mi járatban van, a fiú pedig elmesélte neki. Akkor a farkas azt mondta a fiúnak: „Miért nem mondtad meg előbb, hogy ki vagy és hová tartasz? Akkor nem öltem volna meg a tiédet.” Aztán arra kérte a fiút, hogy üljön fel a hátára, és elszaladt vele a királyi udvarba. Amikor odaértek, a fiú felesége már a királyfié volt. A farkas beugrott az ablakon, s úgy hátba vágta a királyt, hogy az felrepült a levegőbe, majd amikor visszaesett a földre, darabokra szakadt. A farkas másokat is meg akart ütni, de az emberek kiabálni kezdtek: „A fiú lesz a királyunk!” Erre a farkas megtorpant, a fiú király lett, és boldogan élt még sokáig a feleségével.

A fenti számi (lapp) mese Just Knud Qvigstad (1853–1957) híres norvég tudós hatalmas gyűjtéséből származik. Az itt szereplő mesét a számi Isak Persen Saba (1875–1921) jegyezte le Qvigstadnak 1891-ben.

Stig Claesson

Magányosan Budapesten

Vakító márciusi fényben, a naptól, a kék égtől és a hömpölygő Dunától elbűvölve sétáltam egyszer Budapesten, túlságosan vékony öltözékben, s arra kényszerültem, hogy betérjek valami meleg helyre. Választásom egy híres, régi fürdőszálló nagy éttermére esett. Ott üldögéltem aztán, egy pohár borral melegengetve magam.

Felséges bor volt, mondaná, gondolom, egy borszakértő. Legalábbis száraz. Az első pohártól szomjas lettem, a másodiktól pedig még szomjasabb. A harmadiktól kezdtem átmelegedni, majd hirtelen úrrá lett rajtam a magány.

Na mármost a magány olyan érzés, amely ellen tenni lehet. Különösen, ha az ember délután három körül egy szálloda éttermében ül, amikor az majdnem üres, mivel akkor érkezik a többi magányos ember.

Ha egy érdekesnek tűnő illető megy el mellettünk, megszólíthatjuk: Iszik egy pohár bort?

Vagy: – Meghívhatom valamire?

Pofonegyszerű.

Szóval ott üldögéltem a harmadik pohár borommal. Belépett egy ránézésre keménykötésű férfi, fején furcsa sapkával, amelyen tollak voltak. Fekete huszáregyenruhát viselt fekete gombokkal, meg ami kell.

– Jó napot, huszár! – mondtam. –Magányos külföldi vagyok, szívesen meghívom egy kis borra. Ma van a születésnapom.

Az utolsó mondatot azért tettem hozzá, mert igazán ki akartam hangsúlyozni magányomat.

Az asztalom az étterem közepén helyezkedett el. Én úgy ültem, hogy kilás-sak az ablakon, a huszár pedig velem szemben foglalt helyet. Azért emelem ki mindezt, hogy tudják: a bejáratnak háttal ültem.

A huszár kedves volt, és amikor leült, azt mondta: – Örömmel.

Akkor aztán rendeltem egy üveg bort a legdrágább fajtából. Én ugyanolyan tisztelettel viseltetek a magyar huszárok iránt, mint egy átlag magyar. Van valami grandiózus a nagy bajuszú és tollas kalapos huszárokban.

Barátságos arcától lenyűgözve felálltam, felemeltem a poharam, és hangosan, hogy a pincérek meghallják, azt kiáltottam: – Bort minden nagyszerű magyar huszárnak!

Mögöttem a pincér poharakkal és üvegekkel kezdett rohangálni, de ez engem nem igazán érdekelt. Annál inkább érdekelt, miért volt díszruha a huszáron, s meg is kérdeztem tőle.

Akkor ő mögém mutatott, mire én megfordultam. Ott állt körülbelül ötven huszár ugyanolyan egyenruhában, s itták a drága bort, amit én rendeltem.

Az egészségemre ittak.

Kiderült, hogy a huszár, akit először meghívtam, a huszárok énekkarának vezetője volt, és épp gyakorolni készültek az esti fellépésükre a szálló éttermében.

Eszembe jutott a számla, amit kapni fogok, és ettől kissé gondterheltnak tűnhettem talán.

Felesleges volt az aggodalmam. A kórus énekelt nekem, s meg mernék rá esküdni, hogy az *Ack Värmland du skönát*² énekelték.

Könnyes szemmel írtam rá a nevem és a szobaszámom a számlára. Nem érdekelt, mennyibe fog kerülni.

A magány drága dolog.

Stig Claesson (1928–2008) svéd író, festő- és rajzművész. Számos irodalmi díjat nyert. Nevéhez több mint félszáz kötet fűződik (magyarul csak kettő jelent meg), amelyeket gyakran saját maga illusztrált. Festményei megtalálhatók egyebek közt a Svéd Nemzeti Múzeumban, illetve a Göteborgi Művészeti Múzeumban.

² Ack Värmland, du sköna: svéd hazafias dal